

RNDr. Václav Švamberk

OBRAZOVÝ

VČELAŘSKÝ výkladový SLOVNÍK

222 HESEL česky + anglicky + německy

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska

Úvodem

V posledních desetiletích jsme svědky rychlých změn v mnoha oborech lidské činnosti. Často se hovoří o globálním světě, který dominuje především informačním technologiím a jejich prostřednictvím i samotnému přenosu informací. Velká množství poznatků ze všech oblastí lidské činnosti jsou rychle i lehce dostupná způsobem, jaký jsme si ještě před čtvrtstoletím nedokázali představit. Snadná a rychlá je i vzdálená komunikace v reálném čase. I když se nám vše z této globalizace nemusí jevit pozitivně, je nesporné, že právě rychlá výměna informací je klíčem k rozvoji společnosti a zejména jejich hospodářských oborů včelařství nevyjímaje.

K potřebné výměně teoretických poznatků a praktických zkušeností je v každém oboru důležité jak sjednocení a správné používání terminologie na národní úrovni, tak i následná znalost těchto odborných termínů v dalších jazycích umožňující komunikovat na úrovni mezinárodní. V obou oblastech trpí včelařství v ČR značnými nedostatky a odpovídající publikaci až dosud včelařská veřejnost postrádala. Proto jsme se rozhodli ve spolupráci s NSEV Kladno-Čabárna tuto mezeru zaplnit vydáním ilustrovaného odborného výkladového slovníku.

*RNDr. Václav Švamberk
předseda Spolku pro rozvoj včelařství MÁJA
Praha, prosinec 2016*

Obsah

Výkladový slovník	5
Anglicko-český	76
Německo-český	81

aerosolový vyvíječ

zařízení, které vytváří částice velmi malého průměru se shodným elektrickým nábojem, které se účinně rozptylují v prostředí a zvyšují účinnost neseného léčiva

aerosol generator

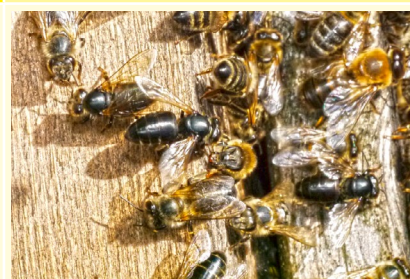

Aerosolgenerator (m)

akutní paralýza

prudce probíhající virové onemocnění včelstev

acute paralysis

akute Paralyse (f)

barva na matky

barvy k označení matky na hrudi barvou roku pro lepší vyhledávání

colour for queens

BARVA — ROK KONČÍCÍ ČÍSLICÍ

- — xxx1 nebo xxx6
- — xxx2 nebo xxx7
- — xxx3 nebo xxx8
- — xxx4 nebo xxx9
- — xxx5 nebo xxx0

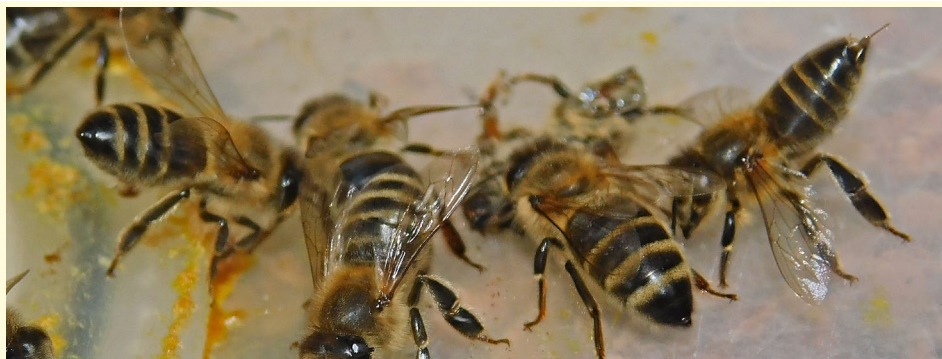
Farbe (f) für Königinnen

bezmatečné včelstvo	queenless colony	weiselloes Volk (n)
----------------------------	-------------------------	----------------------------

včelstvo, které nemá matku, ani si nemůže novou vychovat, je předurčeno ke vzniku trubčíc

bodavost	defensivity (agresivity)	Stechlustigkeit (f)
-----------------	---------------------------------	----------------------------

nadměrně vytvořený obranný pud včelstva, který se projevuje obtěžováním v okolí úlu a zesiluje při práci včeláře

brť	bee tree	Beutebaum (m)
------------	-----------------	----------------------

strom s dutinou osazenou včelstvem

buňka šestiboká, buňka plástu	hexagonal cell, comb cell	hexagonale Zelle, Wabenzelle (f)
--------------------------------------	----------------------------------	---

základní stavební jednotka včelího díla

cedník na med	honey strainer	Honigsieb (n)
----------------------	-----------------------	----------------------

válcovitá nádoba s dvojitým nerezovým sítem pro filtraci medu

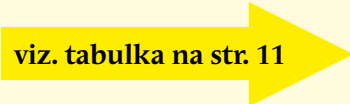
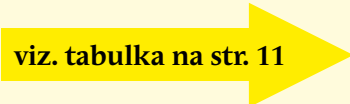

čeření medu	clarification of honey	Klarstellung (f) des Honigs
--------------------	-------------------------------	------------------------------------

čištění a projasnění medu způsobené vystoupaním vzduchových bublin a jemných nečistot, které pronikly při filtraci síty, k povrchu

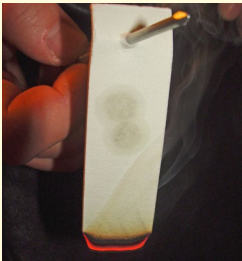

Český med	Czech Honey	Tschechischer Honig (m)
norma Českého svazu včelařů pro medy českého původu dodávané v nejvyšší kvalitě (např. s polovičním obsahem HMF proti normě EU)		
česno	entrance	Flugloch (n)
otvor do úlu pro vstup včel, větrání apod.		
dekantační a filtrační nádoba na med	decantation honey tank with strainers (strainingsystem)	Dekantierungssiebkanne (f), Honigkübel mit dem Siebssystem (m)
nádoba sloužící k filtraci a k vyčeření medu před plněním do spotřebitelských obalů		

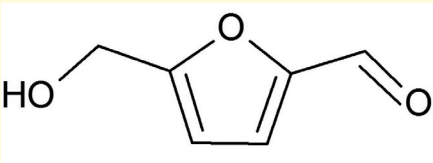

dělnice	worker bee, worker	Arbeitsbiene, Arbeiterin (f)
samičí jedinec včely medonosné se zakrnělými pohlavními orgány		
dělničina	worker combs	Arbeiterinnenwaben (f, p)
souše nebo pláсты vystavěné z dělničích buněk		
divočina	wild comb	Freibau, Wildbau (m)
souše nebo pláсты vystavěné ve volném prostoru bez mezistěn		

dno	bottom board	Bodenbrett (n)
spodní část úlu, na kterou se umísťují zaměnitelné nástavky		
fenologické fáze	phenological phases	phänologische Phasen
hlavní období včelařského roku vymezená změnami rostlinstva a životních projevů včelstev (viz začátky fenofází)		viz. tabulka na str. 11
fenologický kalendář	phenological calender	phänologischer Kalender
přehled vyjadřující pořadí snůškových zdrojů ve vegetační sezóně (vyjádřeno dobou rozkvetu rostlin)		viz. tabulka na str. 11
florokonstantnost	floroconstancy	Blumenstetigkeit (f)
věrnost jednomu druhu rostlin při návštěvách květů		

Fenologické fáze

Období	Část	Signální děj	Přibližné datum
předvegetační fáze	HI/PV 0.	od zimního slunovratu do rozkvetu lísky	21. 12.
Předjaří / PRAEVERNAL	Časné / PV I.	líska a olše (<i>Corylus, Alnus</i>)	1. 3.
	Vrcholné / PV II.	vrba obecná [jíva] (<i>Salix caprea</i>)	16. 3.
	Pozdní / PV III.	meruňka (<i>Armeniaca sp.</i>) a jasanovavor (<i>Negundo aceroides</i>)	8. 4.
Jaro / VERNAL	Časné / V I.	třešeň (<i>Prunus avium</i>)	22. 4.
	Vrcholné / V II.	jabloň (<i>Malus</i>) a řepka (<i>Brassica napus</i>)	5. 5.
	Pozdní / V III.	odkvetly pampelišky (<i>Taraxacum sp.</i>) kvete řepka (<i>Brassica napus</i>), jírovec (<i>Aesculus</i>) a hloh (<i>Crataegus sp.</i>)	16. 5.
Léto / AESTIVAL	Časné / PA I.	akát (<i>Robinia</i>)	28. 5.
	Vrcholné / PA II.	lípa velkolistá (<i>Tilia platyphyllos</i>)	14. 6.
	Vrcholné / AE I.	lípa malolistá (<i>Tilia cordata</i>)	28. 6.
SEROAESTIVAL	Pozdní / AE II. = SAE	lípa plstnatá (stříbrná) (<i>Tilia tomentosa argentea</i>), slunečnice roční (<i>Helianthus annuus</i>)	12. 7.
	Podletí / SEROTINAL	vřes (<i>Calluna</i>)	27. 7.
Podzim / AUTUMNAL	AU	břečťan (<i>Hedera</i>)	7. 9.
Zima / HIEMAL	HI	konec vegetačního období – opad listů dřevin a první mrazy	20. 10.

fumigace	fumigation	Begasung (f)
léčení kouřem, ve kterém je obsažena účinná látka používaná proti varroáze včel (Amitraz, kyselina šťavelová)		
hladový roj	hungry bee swarm	Hungerschwarm (m)
vylétá z některých včelstev v době velkého nedostatku potravy		
hniloba včelího plodu	European foul brood	gutartige Faulbrut
v současnosti málo rozšířená smíšená bakteriální infekce otevřeného plodu		

hydroxymethylfurfural (5 - HMF)	hydroxymethylfurfuraldehyde	Hydroxymethylfurfural (m)
látko vznikající tepelným rozkladem fruktózy v medu, zvýšený obsah je ukazatelem stárnutí nebo nadměrného zahřívání medu		
chov matek	queen rearing	Weiselzucht (f), Königinnenzucht
odchov matek z plemenného materiálu - nejmladších larviček odebraných z plemenných včelstev		
chovná série	queen cells on the rearing frame	Weiselzellen auf dem Zuchtrahmen
řada matečnickových misek připravených nebo již přijatých chovným včelstvem na lačkách chovného rámmku		

chovné včelstvo

včelstvo, které se používá k produkci matečnicků

nurse colony**Pflegevolk (n)****indikátor rojení**

elektronické zařízení pro rozbor zvukových frekvencí vydávaných včelstvem - upozorňuje na vznik rojové nálady nebo na ztrátu matky

swarm indicator**Schwarmweiser (m)****inseminace**

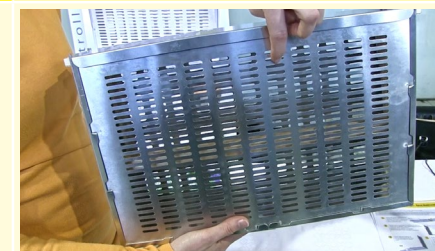
umělé osemenění pomocí inseminačního přístroje k získání uměle oplozených (inseminovaných) včelích matek, které je součástí šlechtění včel

insemination**Insemination (n)**

Přístroj k inseminaci včelích matek

izolátor

klíčka vybavená mateří mřížkou izolující matku ve včelstvu tak, že k ní mají přístup dělnice (může být i na 1 plást a umožňovat matce kladení)

queen isolator**Isolator der Bienenkönigin (m)****Jenterův rámeček**

typ izolátoru, ve kterém matka klade do připravených umělých matečnickových misek, používaných dále k chovu matek (podobný je Nicot Box)

Jenters frame**Jentersrähmchen (n)****klát**

odříznutá část dutého stromu sloužící k chovu včelstev

log hive**Klotzbeute (f)**

kleště na rámký	frame grip tool	Wabenheber (m), Wabenzange (f)
pomůcka usnadňující vyjímání plástů z úlu		
klíčka	cage	Käfig (m)
pomůcka k izolování matky od ostatních včel nebo k líhnutí matek z matečníků (školkovací klíčka)		
kočování	migratory beekeeping	Wanderung mit Bienenvölker (f)
přemísťování včelstev za snůškou nebo na stanoviště k přezimování		
kočovný vůz	migratory trailer for bees	Wanderanhänger für Bienenvölker (m)
přívěs trvale osazený včelstvy, obvykle uzavřený, umožňující přemísťování včelstev za snůškou a práci včelaře i za méně příznivého počasí		

košnice	skep	Bienenkorb (m)
starý typ většinou slaměného úlu, ve kterém včelstvo stavělo divočinu		
krmení, dodávání zásob	feeding	Fütterung, Hauptfütterung (f)
podávání (obvykle cukerné (energetické) složky) potravy včelám ve formě krmného sirupu, těsta nebo kaše v uzavřeném prostoru uvnitř úlu		
krmítko	feeder	Futterarat (m)
zařízení ke krmení včelstev v úlu cukerným roztokem nebo medocukrovým těstem, dnes většinou ve stropním prostoru nebo v nástavku pod ním		
krmítko strůpkové, prosakovací, kapsové	top feeder, jar feeder, frame feeder	Futtertrog (m), Futterzarge (f), Durchsickerungsfütterer, Taschenfütterer (m)
zařízení k bezpečnému (zabraňujícímu topení včel) a hygienickému podávání potravy včelám v úlu	 Včely přijímají cukerný roztok při podávání zásob	 Krmítko strůpkové

krmná kašička	feeding mash	Futtermaische (f)
potrava, kterou dělnice krmí starší larvy budoucích dělnic a trubců		
krystalizace medu	honey granulation	Kristallisierung (f)
přirozený způsob tuhnutí medu nárůstem krystalů cukrů (med je při pokojové teplotě přesyceným roztokem cukrů)		Nejkvalitnější med s nejnižším obsahem vody se při krystalizaci často vyznačuje vznikem medového květu
kuřák	bee smoker	Bienenraucher (m)
zařízení k vývoji kouře pro mírnění včel během práce		

léčivo	medicament	Heilmittel (n)
prostředek k tlumení včelích nákaz		
leták	flight board	Flugbrett (n)
obvykle dřevěná deska před česnovým otvorem usnadňující přilétání a odlétání včel		
létavka, průzkumnice	forage (foraging bee), scout bee	Flugbiene (Sammelbiene) (f), Späher-Biene (f)
dělnice, která opouští úl za potravou, donášením vody, vyhledáváním nových potravních zdrojů nebo vhodného místa k usazení roje		
ležan	horizontal hive	Horizontalbeute (f)
úl, ve kterém jsou plásty uspořádány pouze v jedné horizontální vrstvě (opak nástavkového úlu)		
		Vnitřek ležanu Václava Břínka

linka na vytáčení medu

soubor spojených zařízení, která umožňují odvíčkování plástů, vytáčení medu a zpětné vložení vytočených plástů do nástavků

Honey Extraction Line

Honigschleuderlinie (f)

lis na mezistěny

zařízení k produkci mezistěn z tekutého včelího vosku (lité mezistěny) nebo vytlačováním základů buněk do hladké voskové fólie (válcované mezistěny)

Beeswax Foundation Press (Machine)

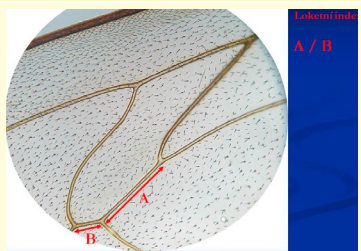

Mittelwandpresse (f)

lokenní index

poměr délky dvou úseků 3. kubitálního pole předního křídla včelí dělnice - určující rozdíl mezi některými plemeny včel

cubital index

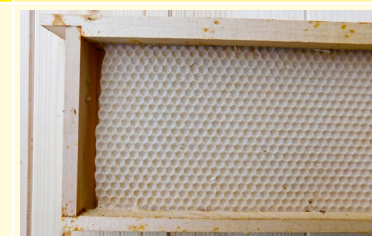
Lokenní index je vyjádřen podílem A/B

Cubitalindex (m)

loučka horní, dolní, boční

latky tvořící úlový rámeček

top bar, bottom bar, sidebar

obere Leiste, untere Leiste, Seitenleiste (f)

lyofilizace mateří kašičky

vakuové vysušení mateří kašičky při nízké teplotě, které umožňuje dlouhodobou konzervaci jejich účinných složek

royal jelly lyophilization

Lyophilisierung der Weiselfuttersaft (Gellée royale)

matečník

buňka, ve které se vyvíjí včelí matka

queen cell

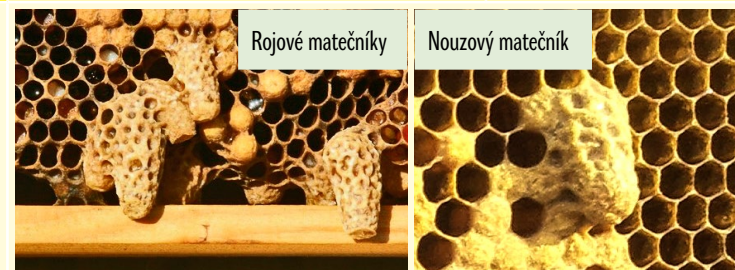
Weisenzelle (f), Königinnenzelle (f)

matečník rojový, nouzový, z tiché výměny, umělý

matečník ve včelstvu před vyrojením, po ztrátě matky, při výměně včelstvem s dočasným ponecháním staré matky, vytvořený včelařem jako pomůcka při přidávání matky

swarm queen cell, emergency queen cell, requeening cell, artificial queen cell

Schwarmzelle, Nachschaffungszelle, Nachziehzelle, Kunst-Weiselzelle

matečníkové misky

miskovité základy matečníků z vosku nebo umělé hmoty (pro chov matek)

queen cell cups

Weiselnäpfchen (pl)

mateří kašička

potrava, kterou dělnice krmí larvy vyvíjejících se matek i kladoucí matky

royal jelly

Weiselfuttersaft (n)

mateří mřížka

kovová nebo plastová mřížka, kterou mohou procházet pouze včelí dělnice (nikoli matky nebo trubci)

queen excluder

Abspergitter (n)

matka

samičí jedinec včely medonosné

queen

Königin (f), Weisel (m)

med

nektar, medovice nebo jejich směs obohacená enzymy a zahuštěná včelami

honey

Honig (m)

Barva různých druhů medu a její intenzita je jednou z vlastností určených jeho původem. Od nejsvětějšího akátového přes řepkový, lipový s medovicí, smrkový medovicový po velmi tmavý pohankový.

med druhový	monofloral honey	Sortenhonig (m)
vytvářený včelami převážně z jednoho zdroje nektaru nebo medovice (z pampelišky, ovocných stromů, řepky, akátu, jetele, slunečnice, vřesu)		
med květový	flower honey, blossom honey	Blütenhonig (m)
med obvykle s nízkou vodivostí a vysokým obsahem pylu vytvářený včelami zahušťováním nektaru		
med medovicový	honeydew honey	Honigtauhonig (m), Tauhonig (m)
med s vyšším obsahem minerálních látek (vyšší vodivostí), nízkým obsahem pylu, vznikající zpracováním medovice		
med melecitózni	melezitose honey	Zementhonig, Melezitose-Honig (m)
rychle krystalizující medovicový med s vysokým obsahem trisacharidu melecitózy		
med pastový, pastovaný	creamed honey	Honig feincremig (m)
med upravený rušenou krystalizací (mícháním v jejím průběhu) nebo rozemletím zkrystalizovaného medu, jemně krystalické kašovitě konzistence		
med smíšený	blend honey, mixed honey	Mischhonig (m)
med vznikající současným zpracováním nektaru i medovice ve včelstvech		
med zkrystalizovaný	granulated honey	kandierter Honig, kristallisierter Honig (m)

med v pevném stavu s krystalickou strukturou

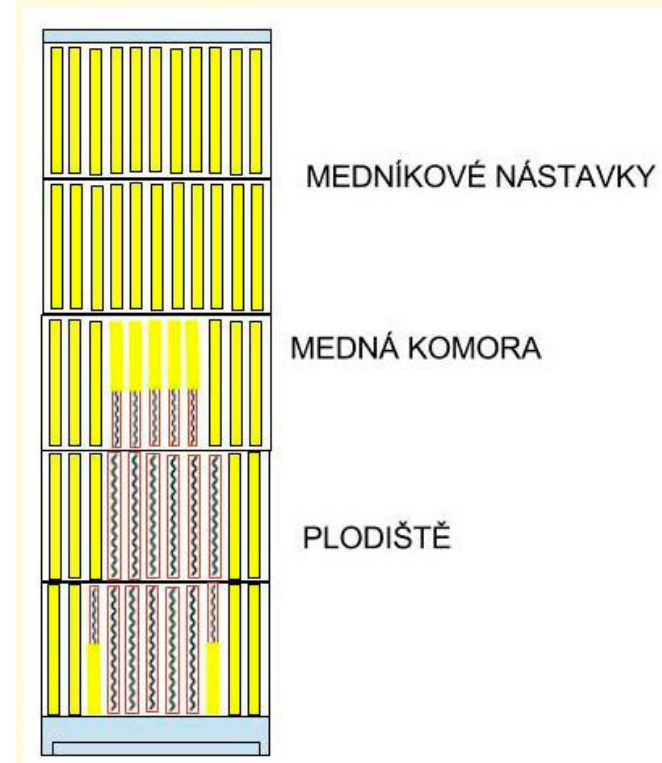

Odvíčkovaný medný plást prozradil smíšený původ medu z několika zdrojů – žlutý z ovocných stromů, pampelišky a řepky (krystalizuje), světlý z akátu, nejtmavší z medovice

Med pastový je mikrokrystalický s konzistencí lehce roztíratelného krému

medná komora	honey chamber	Honigkammer (f)
prostor v úlu nad plodovým tělesem zaplněný medovými plásty		
medník	super, honey chamber	Honigraum (m)
úlový prostor sloužící k ukládání medu, do kterého nemá matka přístup (oddělen od plodiště mateří mřížkou)		

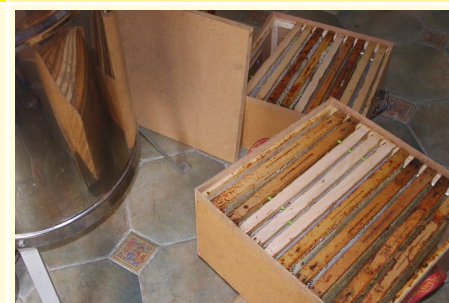

medný plást

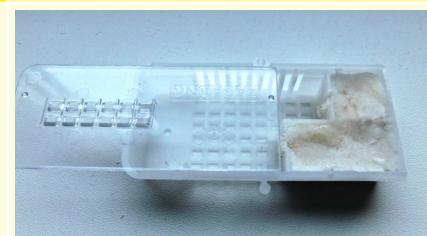
včelí dílo zaplněné zcela nebo převážně medem

honey comb**Honigwabe (f)****medobraní**

odběr medu včelstvům (ometením medných plástů, pomocí výkluzů nebo vyfukovačů) a jeho vytočení v medometu

honey harvest**Honigernte (f)****medocukrové (cukrově) těsto**

těsto z moučkového cukru a medu používané k přidávání matek a krmení v některých typech oplodňáček (med může být z hygienických důvodů pro včely nahrazen invertním sirupem)

sugar candy**Zuckerteig (m)****medomet**

zařízení využívající k získávání medu z plástů odstředivou sílu

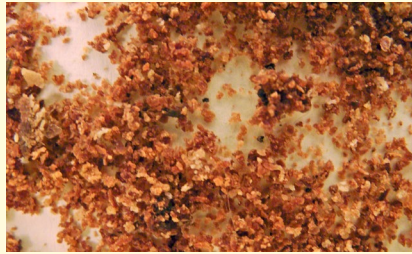

honey extractor**Honigschleuder (f)****medovice, medovicová snůška**

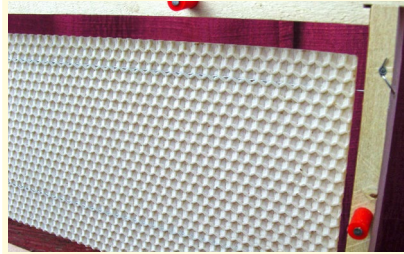

producenty medovice (stejnokřídlým hmyzem) přefiltrovaná šťáva rostlinných sítkovic s převahou cukrů v organické složce, potrava mnoha druhů hmyzu, zvláště mravenců a včel, její přinášení do úlu

honeydew, honeydew flow**Honigtau (f), Honigtautracht (f)****medovina**

alkoholický nápoj získaný z kvašením vodného roztoku medu

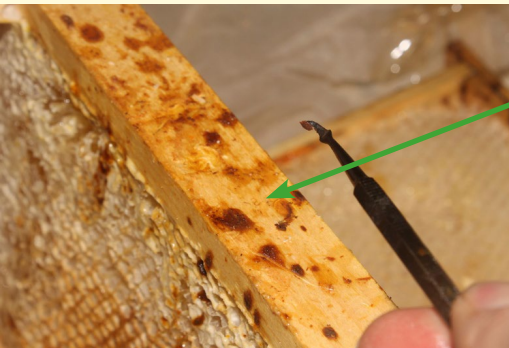
mead, honey wine**Met (m), Honigwein (m)**

měl spad voskových víček rozmělněných včelami zimního chomáče na podložku na dně úlu (počet roztočů v měli ukazuje na stupeň napadení varroázou)	debris 	Gemüll (n)
mezerník útvar na rámsku vymezující mezeru mezi plásty - meziplástovou uličku	frame spacer 	Abstandsbügel (m)
mezerovitost včelího plodu rozsah nezaplodovaných prázdných buněk na ploše plodového plástu	scattered brood, spotty brood pattern 	lückenhaftes Brut

mezistěna deska z včelího vosku s vytlačenými základy buněk sloužící včelám ke stavbě včelího díla z dělničích buněk	foundation 	Mittelwand (f)
mlhovka zařízení k postřiku (mlžení) usazeného roje pro usnadnění jeho sběru používané také k mírnění včelstev při práci místo kouře	sprinkler 	Wasserstäuber (m)
mor včelího plodu závažné bakteriální onemocnění způsobované <i>Paenibacillus larvae</i> , které se projevuje hynutím zavíčkovaného plodu	American foul brood <p>Propadlé víčko s perforací – typický příznak moru</p>	bösartige Faoulbrut (f) <p>Příškvary moru</p>

náběh	hiving ramp	Einlaufenbrett (n)
deska opřená šikmo o leták a spojuje cí jej se zemí, která usnadňuje vstup roje česnem do úlu		
nádoba na med	honey container	Honigeimer (m), Honigbehälter (m)
kovové nebo plastové nádoby vyhovující požadavkům na styk s potravinami		
napínač drátků	wire stretcher	Drähtespanner (m)
zařízení, které napíná drátek v rámu zvlněním		

nástavek	bee hive box	Zarge (f)
zaměnitelný úlový truhlík bez dna pro zavěšení rámků, v nástavkovém úlu jsou nástavky doplněny dnem, víkem a případně stříškou		
nátěr zavíčkovaného plodu	coating of capped (sealed) brood	anstreichen der verdeckelten Brut
opatření prováděné v předjaří vodným roztokem pyrethroidu (Fluvalinate) na stanovištích a v oblastech s vyšším zbytkovým zimním spadem roztočů <i>Varroa</i>		
nedostavěný plást	unfinished comb	nichtaufbauende Wabe
plást, jehož stavbu na mezistěně včely nedokončily a okraje jeho buněk potáhly propolisem		

nektarodárnost	nectar yield	Nektarergiebigkeit (f)
množství nektaru v mg vytvářené v květu během 24 hodin		
nemoci, nákazy, infekce	bee diseases, infections	Bienenkrankheiten (f), Infektionen (f)
zhoršení zdravotního stavu včel v případě infekcí a parazitů přenosná na další včelstva stanoviště a okolí		
neoplozená matka	virgin queen	unbegattete Königin
matka vylíhnutá z matečnicku v době než proběhne oplození na snubních proletech a začne klást vajíčka (obvykle do 2 týdnů)		
nosematóza	nosema disease	Nosematose (f)
nemoc včel způsobená houbou <i>Nosema apis</i> napadající buňky žaludeční sliznice		Výkaly na rámku při nosemové nákaze

očko	upper entrance	oberes Flugloch (n)
otvor do nástavku, který má význam přidavného česna		
oddělek	nucleus	Ableger (m)
nové včelstvo, jehož základem je vždy několik plodových plástů obsednutých včelami odebraných ze silných včelstev s přidáním matkou nebo zralým matečnickem		
odpařovač kyseliny mravenčí (šťavelové)	formic (oxalic) acid vaporizer	Ameisensäure Verdunster, A. (Oxalsäure) Dispenser (m)
zařízení, které uvolňuje kyselinu mravenčí (případně kyselinu šťavelovou) do úlového vzduchu při léčení varroázy včel		

odvčelení

odstranění včel z prostoru nebo plochy (plástů, nástavků, úlů, krajiny)

removing of the bees

Entfernen (n) der Bienen

Ometač včel

odvíčkovací táč

pomůcka na které se odvíčkovávají medné plásty

uncapping plate

Abdeckungsgefäß (n)

odvíčkovací vidlička

zařízení k ručnímu odvíčkování medných plástů během medobraní

uncapping fork

Entdeckungsgabel (f)

odvíčkovací zařízení

zařízení ke strojnímu odvíčkování medných plástů při medobraní

uncapping machine

Entdeckelungsmaschine (f)

ochrana plástů

soubor opatření, které zajistí během skladování plástů mimo včelstva, že nebudou napadeny housenkami zavíječů

comb protection

Wabenschutz (m)

ochranné pomůcky

chrání obličej (kukla, včelařská přilba, včelařský klobouk) a ruce (včelařské rukavice) včelaře při práci ve včelstvu

protective clothing and tools

Schutzmittel (n)

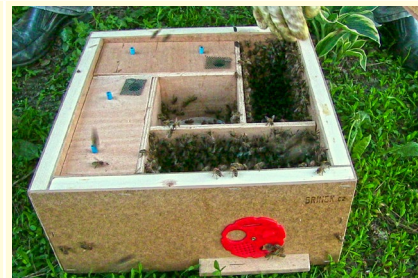

ometání

zbavování plástů včel pomocí smetáčku nebo ometače včel

brush of the bees**kehren der Bienen****oplodňáček**

úlek obsazený malým smetencem sloužící k oplozování matky

Sdružený čtyřoplodňáček

mating hive**Begattungskästchen (n)****oplozená matka**

matka schopná klást oplozená vajíčka, ze kterých se líhnou včelí dělnice

mated queen**begattete Königin (f)****opylování, opylovací činnost**

přenos pylových zrn z prašníků tyčinek na blizny květů nezbytný pro vznik semen, tento přenos pylu na tělech opylovatelů je opylovací činnost

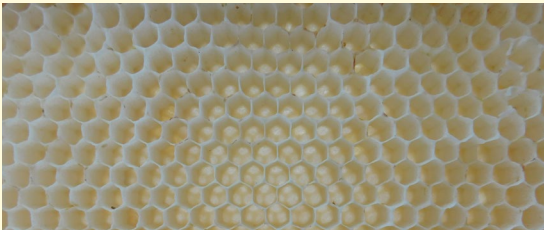

pollination, pollination activity**Bestäubung, Bestäubungsaktivität (f)****osiřelé včelstvo**

včelstvo, které ztratilo matku, má však nejmladší larvičky nebo i vajíčka, z nichž si může matku vychovat

queenless colony**weiselloses Volk (n)****ošetření aerosolem**

použití aerosolu jako nosiče akaricidní látky (amitraz, fluvalinate) působící proti parazitoidům včel *Varroa destructor*

aerosol treatment**Aerosolbehandlung (f)**

ošetření proti chorobám včel	control of bee diseases	Bekämpfung der Bienenkrankheiten (f)
soubor léčebných zásahů potlačující choroby včel (zejména varroázu, nosematózu a zvápenatění včelího plodu)		
otevřený matečník	open queen cell	offene Weiselzelle (f)
matečník s včelí larvou před zavíčkovaním		
panenský plást (panenská souš)	virgin comb	unbebrütete (helle) Wabe
dosud nezaplodovaný (světlý) plást nebo souš		
pařák na vosk	steam wax extractor	Dampfwachsschmelzer (m)
zařízení k získávání vosku z vyřazených souší účinkem vodní páry		

pastovací zařízení, pastovací hranol	honey creamers, creaming device	Honigrührgerät (n), Dreikantrührer (m)
zařízení sloužící k navození mikrokrytalizace medu, čímž vzniká jeho pastovitá konzistence	 Pastovací hranol	 Pastovací zařízení
plást (pylový, medný, plodový)	comb (pollenc., honeyc., broodc.)	Wabe (f) (Pollenw., Honigw., Brutw.)
zaplněné včelí dílo - pyl = pylový plást, medem = medný plást, vývojovými stádii včel = plodový plást		
plemena včel	bee races	Bienenrassen (f)
poddruhy včely medonosné vzniklé geografickým přizpůsobením (např. včela kraňská, tmavá, italská, kavkazská) nebo cíleným křížením (např. v. Buckfastská)	 Včela kraňská	 Včela Buckfastská

plemenáč

malý úl pro oddělek sloužící pro oplodování matky

nucleus hive

Ablegerkasten (m)

plemenné včelstvo

včelstvo poskytující plemenný materiál (nejmladší larvičky) pro chov matek

breed colony

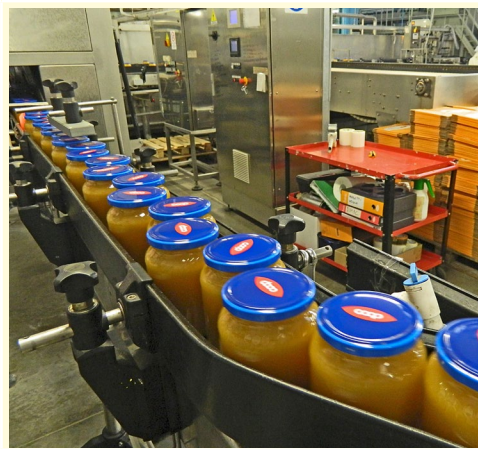
Zuchtvolk (n)

plnicí linka, zařízení

zařízení k plnění medu (nebo jiných produktů) do spotřebitelských obalů

filling machine, filling line

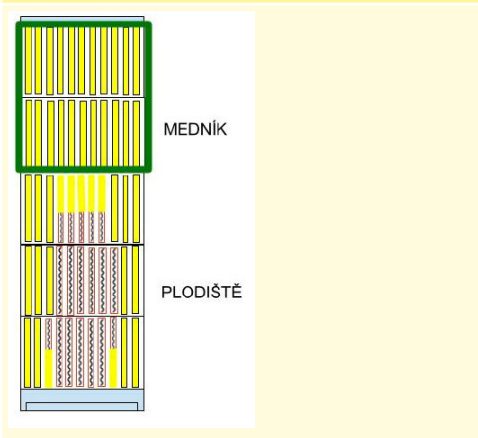
Honigabfüllmaschine (f), Abfülllinie

plodiště

část úlu přístupná matce ke kladení vajíček

brood chamber

Brutraum (m)

plodová zkouška

použití plástu s nejmladším otevřeným plodem k ověření nepřítomnosti matky ve včelstvu stavbou matečnicků

brood test

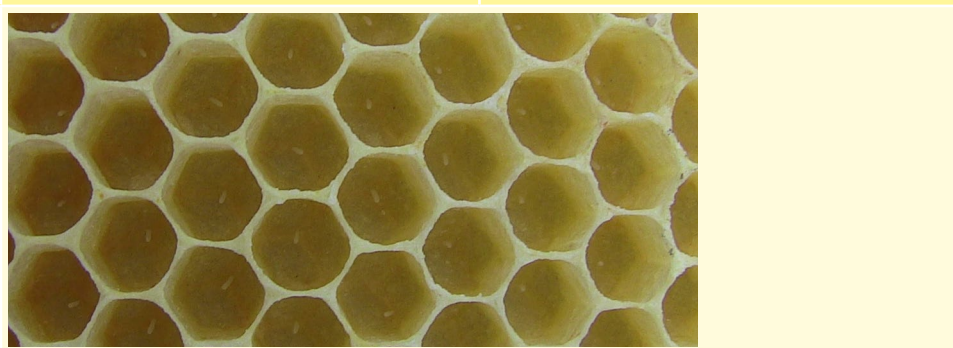
Brutprobe (f)

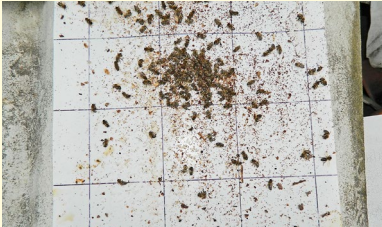

plodování

kladení vajíček, výživa a ošetřování plodu ve včelstvu

brood rearing

Brutaufzucht (f)

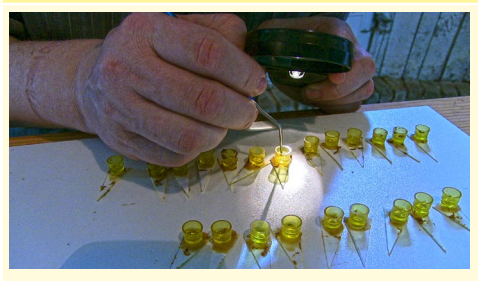
plodový plást	brood comb	Brutwabe (f)
plást obsahující vyvíjející se stádia včel (vajíčka, larvy nebo kukly)		
podložka	hive pad	Einlegeplatte (f)
jednoduchá nebo pro sběr letní měli dvojitá podložka sloužící k zjišťování stupně napadení včelstev varroázou		
podmet	bottoms space	Raum des Unterbodens (m)
prostor pod dolními loučkami rámků v úlovém dnu		
podněcování	stimulative feeding	Reizfütterung (f)
přikrmování včelstva s cílem zvětšení plochy plodu		

poroj, zpěvavý roj	second swarm, after-swarm, subsequent swarm	Nachschwarm, Afterschwarm (m)
následné roje s neoplozenými matkami vylétující z mateřského včelstva po prvoroji se starou matkou nebo po její ztrátě před nebo po prvním pokusu o vyrojení		
propolis	propolis	Propolis (f), Kittharz (m)
včelami přepracované rostlinné pryskyřice z pupenů dřevin sloužící k tmelení mezer v úle a současně potlačující bakteriální a houbové infekce		
přelarvovací lžička	grafting needle	Umlarvlöffel (m)
nástroj k přenášení nejmladších včelích larviček (plemeniva) do základů matečnickových misek při chovu matek		

přelarvování

přenášení nejmladších larviček dělního plodu do matečnickových misek při chovu matek nebo při produkci mateří kašičky

grafting larva

Umlarven (n)

přeléták

způsob umělého zrojení včelstva, na jehož místo se v době intenzivního letu včel postaví úl vystrojený mezistěnami s několika plásty se zavíčkovaným plodem se zralým matečnickem nebo s matkou v klíčce

artificial swarm (parent colony = odstavené včelstvo)

Flugling (m), (Fegling (m) = odstavené včelstvo)

instinct - reproductive, foraging, building, nursing, cleaning, defensive

instinkt - Vermehrungsinstinkt, Sammelinstinkt, Bauinstinkt, Pflegeinstinkt, Reinigungsinstinkt, Verteidigungsinstinkt (m)

základní instinkty včel - rojení, hromadění zásob, stavby díla, péče o plod, čištění úlu a díla, ochrany společenství

pyl

samčí výtrusy (mikrospory) semených rostlin zprostředkující rozmnožování rostlin (opylení a oplození) a výživu včelstev

pollen

Pollen (m), Blütenstaub (m)

Pylová zrna lípy se zrnem řepky uprostřed

pylodárnost

množství pylu a jeho přitažlivost pro včelstva u jednotlivých druhů rostlin

pollen yield

Mák vlčí je výhradně pylodárná rostlina

Pollenergiebigkeit (f)

pylochyt

zařízení k odběru pylových rousek včelám vracejícím se z pastvy

pollen trap

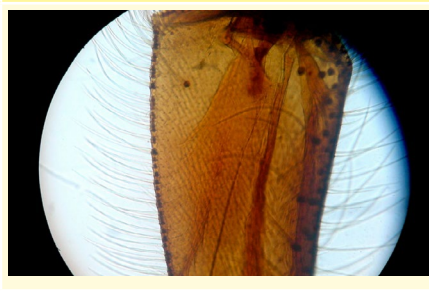

Pollenfalle (f)

pylové košíčky

prohlubně na holeních zadního páru končetin včel lemované chloupky, v nichž včely přinášejí pylové rousky

pollen baskets

Pollenkörbchen (pl)

pylové rousky

stmelené balíčky pylu přinášené dělnicemi do úlu na holeních zadních končetin

pollen loads

Pollenhöschen (n, pl)

Pylové rousky řepky, hlohu, pampelišky a jírovce na konci vrcholného jara

Pylové rousky z jabloní, trnek, pampelišek a hrušní ze začátku vrcholného jara

pylový plást

plást s konzervovanými pylovými zásobami ve včelstvu (většinou na okraji plodu v podobě tzv. krycích plástů)

pollen comb

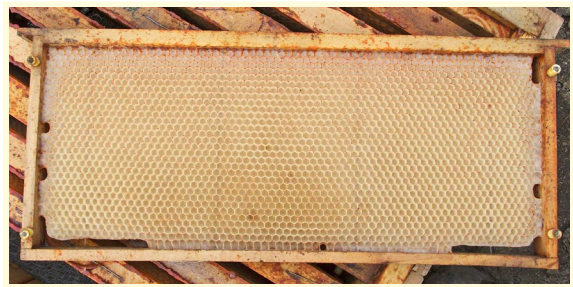

Pollenwabe (f)

rámek

konstrukce uzavírající plást a umožňující manipulaci s ním = základ rozběrného díla

frame

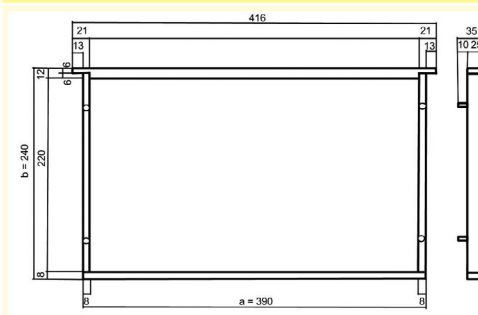

Rähmchen (n)

rámková míra

vnější rozměr délky a šířky rámků určující nezaměnitelné vnitřní rozměry úlu a tím i jeho typ

frame size

Rähmchengroße (f)

Adamcova rámková míra (viz. tabulka na str. 74)

refraktometr

optický přístroj, který změřením indexu lomu (refrakce) umožňuje rychle a přesně stanovit obsah vody v medu

refractometer

Refraktometer (n)

roj

část včel, která opustila úl (vyrojené včelstvo = materák) obvykle se starou matkou a hledá vhodnou dutinu k usazení

swarm

Schwarm (m)

roják	swarm box	Schwarmkasten (m)
bednička pro sběr rojů a tvorbu smetenců		
rojení	swarming	Schwärmung (f)
způsob přirozeného rozmnožování včelstev, s rojem obvykle odlétá stará matka a původní = mateřské včelstvo pokračuje ve vývoji s vybranou mladou matkou		
rojochyt	swarm catcher	Schwarmfänger (m)
plátěný vak s poklopem upevněný na tyči pro snímání rojů na obtížně přístupných místech		

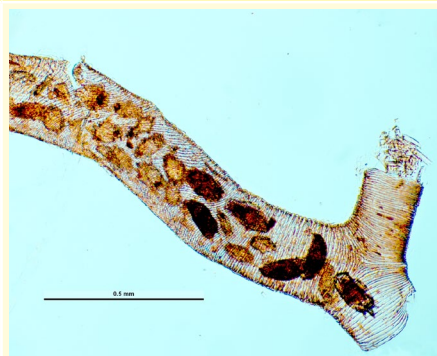
rojová nálada	swarm mood	Schwarmstimmung (f)
fyziologický stav včelstva připravujícího se na vyrojení i jeho jednotlivých včel spojený např. s postupným poklesem snůškové aktivity, zastavením stavby a relativním zvýšením podílu vylétajících trubců		
rouskovaný pyl, plástový pyl - perga	bee pollen (in loads), perga - bee bread	Bienenpollen (in Pollenhöschchen), perga - Bienenbrot
základní typy včelího pylu získávané pylochyty od včel vracejících se z pastvy (rouskovaný pyl) nebo jako včelami konzervovaný pyl z plástů (perga)		Sušený rouskovaný pyl
rozbíhavost	excitable (restless) sitting on combs	unruhige Wabensitz (m)
nežádoucí neklidné sezení včel na plástech a jejich opouštění při prohlídce včelstva, které velmi komplikuje práci včelaře		
rozpěrák	hive tool	Stockmeisel (m)
nástroj dlátovitého tvaru k oddělování stmelených částí úlu		
rozšiřování včelstev	spreading of the colonies	Erweitern der Bienenvölker
zvětšování úlového prostoru přidáváním dalších souší, plástů, mezistěn nebo celých nástavků		

roztočková nákaza - akarapidóza

acarine disease

Acarapidose (f)

napadení dospělých včel roztočikem
včelím rozmnožujícím se v jejich
vzdušnicích, které ucpává, v součas-
nosti u nás nepůsobí škody

rozvoj, jarní rozvoj

growing, spring growing

Entwicklung (f), Frühjahrsentwic-
klung (f)

zvětšování rozlohy plodu a početní nárůst populace včelstva v průběhu předjaří a jara

sádka (= startér)

starter hive (cell starter)

Anbrüter (n), Starter (n)

uzavřený úlek nebo jiná vhodná ná-
doba s dokonalým větráním osazená
po 1 - 2 dny osiřelým oddělkem včel
a přelarvenou sérií k jejímu přijetí

sekce

section

Sektion (f)

malý jednorámkový oplodňáček
s prosklenými stěnami pro rychlou
kontrolu kladení matky, několik sekcí
se vkládá do společné chovné nádoby
(útku) se samostatnými výletovými
otvory (očky)

Sekce Jindřicha Meduny

série

cell bar

Leiste (f) mit den Königinnenzellen

lišta chovného rámků
s matečnickovými miskami
používanými k chovu matek nebo
produkcí mateří kašičky

síla včelstva

colony strength

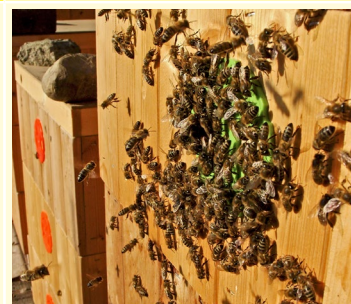
Stärke (f) eines Bienenvolkes

je vyjádřena u roje množstvím včel v kg (1 kg v roji = 6000 včel), ve včelstvu počtem obsednutých plástů

slídívost a loupež

vyhledávání sladiny dělnicemi v bezsnůškových obdobích, pronikání do úlů a odnášení zásob zejména ze včelstev bezmatečných a slabých

scouting and robbing

Späherei und Räubern

sluneční tavidlo

zařízení k vytavování vosku ze souší (převážně panenských nebo světlých) pomocí slunečního záření

solar wax extractor

Sonnenwachsschmelzer (m)

smetáček

včelařská pomůcka k ometání včel z plástů např. při medobraní a tvorbě smetenců

bee brush

Bienenbürste (f)

smetenec

umělý roj ze včel smetených obvykle z plástů většího počtu včelstev

artificial swarm swept away

Kehrschwarm (m), Kunstschwarm (m)

smyk

pomůcka tvaru velkého trychtýře pro usměrňování včel smetávaných nebo setřásaných do podstavené nádoby

bee funnel

Trichter (m)

snůška

období přínosu nektaru a pylu

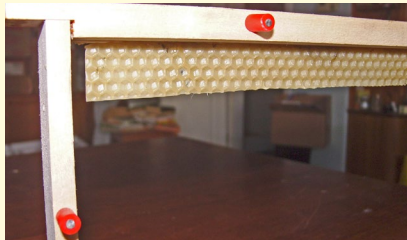

honey flow, flow

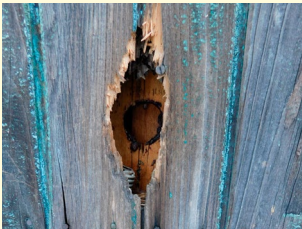

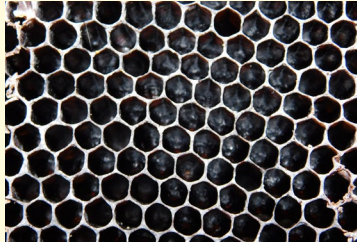

Tracht (f)

souš	empty comb	leere Wabe (f)
prázdné včelí dílo = prázdný plást		
spojování včelstev	uniting of colonies	Bienenvölkervereinigung (f)
připojování slabšího včelstva k silnějšímu - obvykle přes materi mřížku a proděravěný novinový papír		
stáčecí nádoba	bottling honey tank	Abfüllkübel (m), Abfülleimer (m)
nádoba vybavená stáčecím ventilem k plnění medu do spotřebitelských obalů		

stanoviště včelstev	site of the colonies	Bienenvölkerstandort (m)
lokalita, na níž jsou včelstva umístěna, zajišťující podmínky pro jejich rozvoj, přínos nektaru a pylu		
stavební rámek	building frame	Baurähmchen (n)
rámek s nalepeným proužkem mezistěny umožňující ve volném prostoru stavbu obvykle trubčích díla (trubčiny)		
stavební zábrana	comb building barrier in bottom board	Wabenbaubarriere im Bodenbrett
látkový rošt vložený do dna pod rámkou spodního nástavku, který brání včelám stavět v prostoru podmetu		

strdí	wild honeycombs	Wildbau mit Honig
medné plásky vystavené včelami bez mezistěny (medná divočina)		
škůdci	enemies of bees	Bienenfeinde (m, pl)
živočichové, kteří poškozují včelí obydlí nebo se živí včelami (např. včelojed, medvěd, datlovití ptáci, vlha pestrá)		Dílo žluny
tepelná komora, termokomora, termobox	heating chamber	Wärmekammer (f), Honigauf-tauschrank (m)
zařízení nebo prostor sloužící k šetrnému ohřevu a ztekucení medu	 	

tichá výměna	queen supersedure	stille Umweiselung (f)
výměna stárnoucí nebo nekvalitní matky včelstvem, umožňuje po určité období společné kladení staré i mladé matky		
tlumení varroázy včel	varroa treatment	Varroabehandlung (f)
postupy včetně prostředků sloužící k likvidaci parazitoidea <i>Varroa destructor</i>		
tmavý plást	dark comb	Dunkelwabe (f)
mnohokrát zaplodovaný plást, přes který světlo neprosvítá		
trubcokladná matka	drone laying queen	drohnenbrütige Königin (f)
matka kladoucí neoplozená vajíčka = neoplozená matka nebo stará matka, která vyčerpala zásobu spermií		
trubčice	laying worker	eierlegende Arbeiterin (f)
včelí dělnice, které za nepřítomnosti matky začínají klást vajíčka, ze kterých se vyvíjejí pouze trubci		
trubčina	drone comb	Drohnenwaben (f, pl)
včelí dílo (plásky, souše) tvořené trubčími buňkami		

trubec samčí jedinec včely medonosné	drone 	Drohn (m), Drohne (f)
úl příbytek včelstva, který jej chrání proti nepříznivému působení vnějšího prostředí. Podle způsobu obsluhy rozlišujeme stropováky, zadováky, univerzály, nástavkové úly apod.	hive 	Bienenstock (m), Beute (f)
úlová sestava komplet úlu tvořený dnem, stejnými nebo různými nástavky, víkem a stříškou, může obsahovat další úlové příslušenství dodávané výrobcem	beehive system 	Bienenbeute System (m)

Úl typu Eurodadant

Úlová sestava Tachovského úlu

úlová váha zařízení různého typu (mechanické, hydromechanické, tenzometrické) umožňující sledovat a případně i zaznamenávat hmotnost úlu se včelstvem charakterizující spotřebu zásob a průběh snůšky	bee scale 	Bienenwaage (f)
úlová včela, mladuška, krmička, strážkyně vývoj včely od vylíhnutí do stáří charakterizovaný vývinem různých žláz a vykonáváním různých činností ve včelstvu	hive bee, young bee, nurse bee, guard bee 	Stockbiene, Jungbiene, Ammenbiene, Wachtbiene (f)
úlový systém vysokonástavkový, nízkonástavkový, kombinovaný typy úlových systémů v závislosti na rámkové výšce	deep bodies (box) system, shallow bodies (box) beehive system, combined system 	Hochzargensystem, Flachzargensystem, kombinierte System (m)

Ulová váha Apis Digital

Nízkonástavkový systém

Kombinovaný systém

uteplivka	warming up material	Aufwärmmaterial (n)
teplodržný materiál snižující ztráty energie unikající ze včelstva zejména strůpkem		
vajíčko, larva, kukla, dospělec	egg, larva, pupa, adult bee	Ei, Larve, Puppe, erwachsene Biene (f)
vývojová stádia včelích jedinců		
varroáza	varroasis	Varroatose (f)
závažné plošně rozšířené onemocnění včelstev velkým druhem asijského roztoče <i>Varroa destructor</i>		

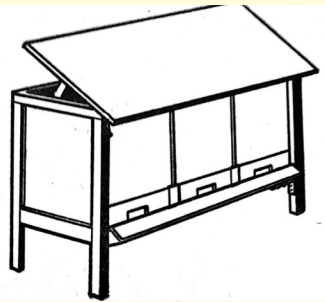

včela medonosná (<i>Apis mellifera</i> L. 1758)	honey bee	Honigbiene (f)
biologický druh (<i>species</i>) obligátně eusociálních včel (neschopných trvalé samostatné existence jedinců ani málo početných kolonií) nejčastěji využívaný k chovu ve včelařství	 	
včela, včely	bee, bees	Biene, Bienen (f)
jedinec nebo jedinci hmyzu z nadčeledi včelovití (<i>Apoidea</i>) (kol. 650 druhů v ČR) - dělnice, trubec, matka včely medonosné; čmeláci a pačmeláci (do 30 druhů v ČR), samotářské včely (více než 600 druhů v ČR)	 	
včelař	beekeeper	Imker (m), Bienenzüchter (m)
chovatel včel (= chovatel hospodářského zvířectva), je povinen se řídit veterinárními pokyny při ošetřování včelstev		

včelařka	female Beekeeper	Imkerin (f)
chovatelka včel		
včelařské rukavice	bee gloves	Bienenhandschuhe (pl, m)
rukavice k ochraně rukou včelaře při práci se včelami		
včelařský drátek	comb wire	Wabendrähntchen (n)
pocínovaný nebo nerezový ocelový drátek tvořící výztuhu plástů významnou zejména při vytáčení medu		

včelařský klobouk (včelařská kukla)	bee hat	Bienenhut (m)
součást oděvu včelaře chránící hlavu		
včelařský kroužek mládeže	club for young beekeepers	Imkerzirkel für jugendliche (m)
zájmový útvar mládeže seznamující s chovem včel	 <small>Modři RAKOvčelařici, zelení Ambrožici z Havířova</small>	
včelařství - nauka, obor	Beekeeping	Bienenzucht (f)
obor studující biologii a způsoby hospodářského chovu včely medonosné		
včelí chléb	bee bread	Bienenbrot (n)
konzervovaný pyl získaný z plástů (perga)		

včelí jed	bee venom	Bienengift (n)
produkt jedové žlázy včelích dělnic využíváný k léčbě alergií a revmatických onemocnění		
včelí mezera	bee space	Wabenabstand (m)
prostor umožňující volný průchod včel (7.5 mm ± 1.5 mm), není v úlu zastavován voskem ani tmelen propolisem		
včelí pastva	bee pasture, forage	Bienenweide (f)
vegetační kryt zajišťující na určité ploše v daném období výživu včelstev		

včelí vosk	beeswax	Bienenwachs (n)
produkt voskotvorných žláz umístěných na spodní straně zadečku včelích dělnic - má využití ve včelařství (mezistěny) i mimo včelařství (svíčky, politury, štěpařský vosk...)		
včelín	beehouse	Bienenhaus (n)
stavba pevně spojená základy se zemí sloužící k chovu včel		
včelnice	apiary	Bienenstand (m)
pozemek s úly rozestavěnými volně nebo ve skupinách		

<p>včelník</p> <p>lehčí dřevěná stavba chránící několik úlů se společnou stříškou (obvykle pro 3 úly)</p>	<p>shelter with hives</p> 	<p>Freistand (m)</p>
<p>včelomorka</p> <p>bezkřídlá drobná moucha velikosti roztoče <i>Varroa</i>, příživník (komensál) včel a zejména včelí matky</p>	<p>bee louse</p> 	<p>Bienenlaus (f)</p>
<p>včelstvo</p> <p>biologická jednotka tvořená včelami (matkou, dělnicemi, trubci) a včelím dílem se zásobami a plodem (plásty)</p>	<p>bee colony</p> 	<p>Bien (m), Bienenvolk (n)</p>

<p>víčka, zavíčkovaný matečník</p> <p>na buňkách (i na sklenicích), zavírající buňky s plodem před zakuklením ve stádiu vzpřímené larvy</p>	<p>cap (lid on glas), capped queen cell</p> 	<p>Deckel (m), geschlossene Königinnenzellen (f, pl)</p>
<p>víko</p> <p>kryt úlu utepující jeho strop a umožňující obvykle krmení včelstev</p>	<p>lid, hive cover</p> 	<p>Deckel (m)</p>
<p>vosková svíčka - litá, stáčená</p> <p>druhy svíček ze včelího vosku vyráběné litím do forem nebo stáčením mezistěn</p>	<p>beeswax candle - pour beeswax candles, rolled foundation candles</p> 	<p>Kerzen aus dem Bienenwachs - Gießkerzen, Rollkerzen</p>

voští empty combs for wax processing leere Waben für Wachsammelzen

výřazené části a úlomky včelího díla určené k těžbě vosku včetně víček a poškozených plástů nebo jejich částí z medobraní

výkluz bee escape Bienenflucht (f)

zařízení pro umožnění odchodu včel z medníku před odběrem medu

vyrojené včelstvo (mateřák) mother colony Muttervolk (n)

zbytek včelstva v úle obvykle s mladou matkou po vylétnutí roje (obvykle se starou matkou)

výtáčení medu honey extraction Honigschleuderung (f)

získávání medu z plástů odstředivou silou v medometech

vývojová stádia developmental stages Entwicklungsstadien (f)

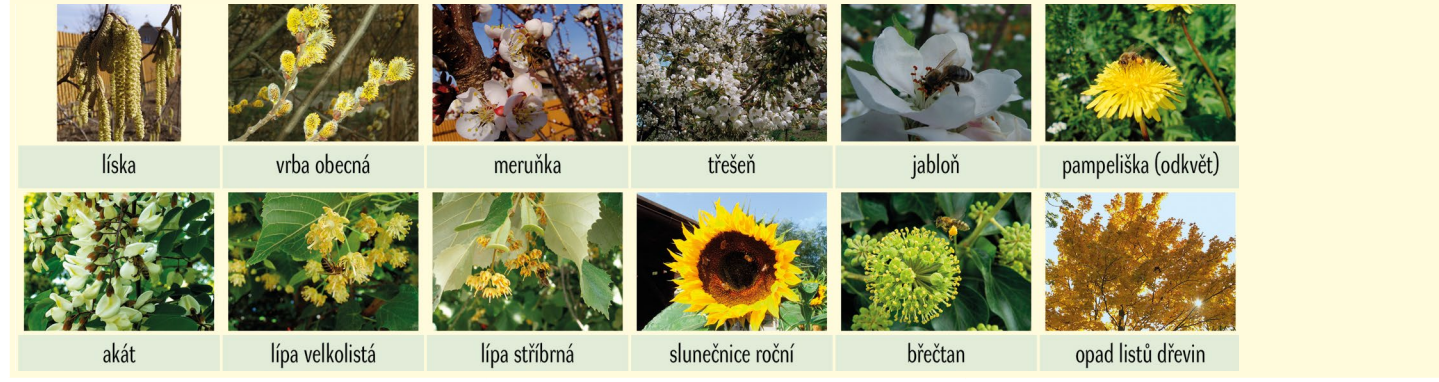
ontogenetická stádia individuálního vývoje jedince

vyzimované včelstvo overwintering bee colony überwinteretes Bienenvolk

včelstvo po přečkání zimního období

začátky fenofází (= fenologických fází) start of phenological phases Anfänge der phänologischen Phasen

předjaří - rozkvět lísky, jaro - pampelišky a třešně, časně léto - akáty, vrcholné léto - lípa velkolistá, podletí - vřes, podzim - břečtan a ocún

zasítované dno	screened hive bottom	Gitterboden (m)
dno včelího úlu s drátěnou sítí, kterou propadává měl z včelami rozrušených víček buněk a roztoči <i>Varroa</i> na kontrolní podložku, slouží k monitoringu varroózy		
zásoby	stores	Vorräte (m, pl)
potrava v podobě medu nebo cukerných zásob a pylu uložená v plástech včelstva		
zavíječ voskový	greather wax moth	grosse Wachsmotte (f)
motýlí škůdce včelího díla, jehož housenky dokážou zcela zničit nechráněné dílo a poškodit dřevěné i polystyrenové části úlů		
zimní chomáč	winter cluster	Wintertraube (f)
hrozen koncentrovaných včel, který včelstvu umožňuje přezimování lepším zadržováním tepla		

zkamenění plodu	stone brood	Steinbrut (f)
zpravidla pouze sekundární houbová infekce mrtvých včel všech stádií způsobovaná houbou <i>Aspergillus flavus</i> (jako nemoc včel v ČR neznámá)		
značky na matky	bee queen marks	Zeichenplättchen für Weisel
obvykle plastové barevné terčíky (s barvou roku) s čísly, lze nalepovat na hrud' matek barvou nebo např. Herkulesem		
ztekucovač medu	honey liquefier	Honigverflüssiger (m)
zařízení pro ztekucování medu kontrolovaným šetrným ohřevem		

zvápenatění plodu

závažné houbové onemocnění včelích larev, je léčitelné pomocí kyseliny mravenčí a kys. mléčné

chalk brood**Kalkbrut (f)**

Mumie

zvedací zařízení úlů

mechanické nebo elektromechanické zařízení sloužící k usnadnění manipulace s úly a nástavky při chovu včelstev

device for hive lifting

Zvedák Míly Havlíka

Bienenstockanhebevorrichtung (f)**žemlový plást**

světle žlutohnědý plást nebo souš po 1 - 3 plodových cyklech

light brown comb**hellbraune Wabe (f)****žihadlo**

původní kladélko blanokřídlého hmyzu vybavené jedovou žlázou a přeměněné v obranný orgán včelích dělnic

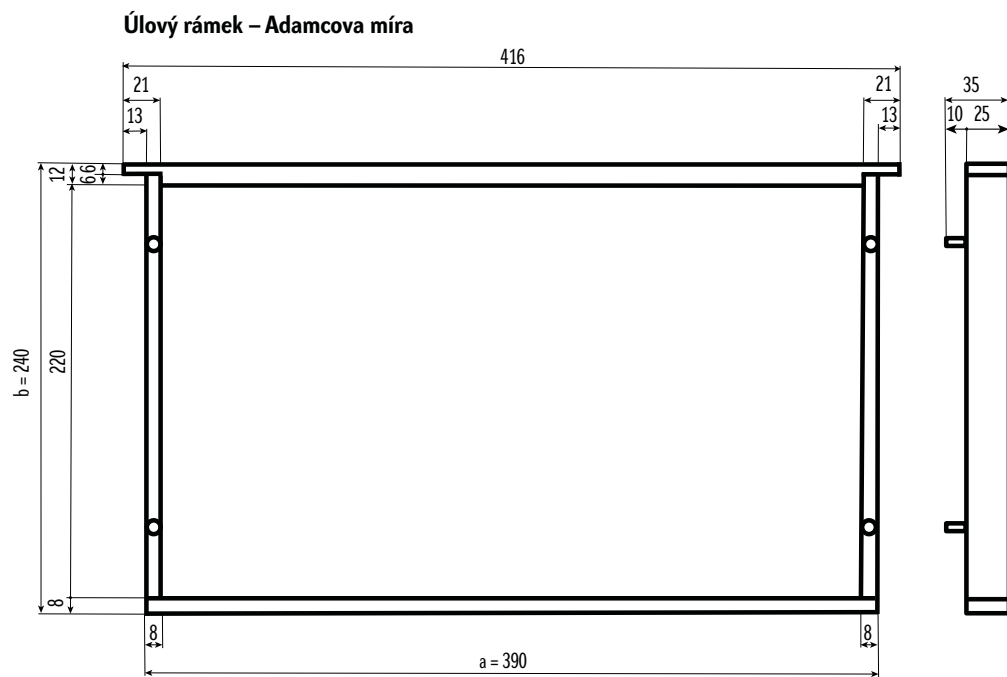
sting**Stachel (m)**

žlázy - voskotvorné, kusadlové, hltanové, vonné...

glands - wax, mandibular, pharyngeal, fragrant

Drüsen - Wachs-, Mandibel-, Futter-saft-, Nassanoff-

sekretorické aparáty včel vyměšující - vosk, feromony mateří látky, mateří a krmnou kašičku, shromažďovací feromony vůně včelstva

Název rámkové míry (mm)	a	b
Adamcova	390	240
Boháčova	390	170
Třeboňská	390	275
Čechoslovák	370	300
Čechoslovák 1/2	370	150
Eurodadant CZ	390	300
Eurodadant CZ nízký	390	150
Slovenská B	420	275
Slovenská C (ležany)	420	360
Optimal	420	170
Langstroth	448	232
Lanstroth 3/4	448	185
Langstroth 2/3	448	159
Langstroth Jumbo nebo Dadant modifikovaný plodištní	448	285
Dadant modifikovaný nízký	448	145
Dadant Blatt	435	285
Dadant Blatt nízký	435	159
Zander (= slovenská A)	420	220
DNN (německá normální míra)	370	223
Velkopolský	360	260

Anglicko-český
včelařský slovník

Německo-český
včelařský slovník

A	
acarine disease	roztoková nákaza - akarapidóza
acute paralysis	akutní paralýza
aerosol generator	aerosolový vyvíječ
aerosol treatment	ošetření aerosolem
American foul brood	mor včelího plodu
apiary	včelnice
artificial swarm swept away	smetenec
artificial swarm, (Parent colony = odstavené včelstvo)	přeléták

B	
bee bread	včelí chléb
bee brush	smetáček
bee colony	včelstvo
bee diseases, infections	nemoce, nákazy, infekce
bee escape	výkluz
bee funnel	smyk
bee gloves	včelařské rukavice
bee hat	včelařský klobouk (včelařská kukla)
bee hive box	nástavek
bee louse	včelomorka
bee pasture, forage	včelí pastva
bee pollen (in loads), perga - bee bread	rouskovaný pyl, plástový pyl - perga
bee queen marks	značky na matky
bee races	plemena včel
bee scale	úlová váha
bee smoker	kuřák

bee space	včelí mezera
bee tree	brť
bee venom	včelí jed
bee, bees	včela, včely
beehive system	úlová sestava
beehouse	včelín
beekeeper	včelař
Beekeeping	včelařství - nauka, obor
beeswax	včelí vosk
beeswax candle - pour beeswax candles, rolled foundation candles	vosková svíčka - litá, stáčená
Beeswax Foundation Press (Machine)	lis na mezistěny
blend honey, mixed honey	med smíšený
bottling honey tank	stáčecí nádoba
bottom board	dno
bottoms space	podmet
breed colony	plemenné včelstvo
brood comb	plodový plást
brood chamber	plodiště
brood rearing	plodování
brood test	plodová zkouška
brush of the bees	ometání
building frame	stavební rámek
C	
cage	klíčka
cap (lid on glas), capped queen cell	víčka, zavíčkovaný matečník
cell bar	série

chalk brood	zvápenatění plodu
clarification of honey	čření medu
club for young beekeepers	včelařský kroužek mládeže
coating of capped (sealed) brood	nátěr zavíčkovaného plodu
colony strength	síla včelstva
colour for queens	barva na matky
comb	plást
comb building barrier in bottom board	stavební zábrana
comb protection	ochrana plástů
comb wire	včelařský drátek
control of bee diseases	ošetření proti chorobám včel
creamed honey	med pastovaný
cubital index	loketní index
Czech Honey	Český med
D	
dark comb	tmavý plást
debris	měl
decantation honey tank with strainers (straining system)	dekantační a filtrační nádoba na med
deep bodies (box) system, shallow bodies (box) beehive system, combined system	úlový systém vysokorámkový, nízkonástavkový, kombinovaný
defensivity (aggressivity)	bodavost
developmental stages	vývojová stádia
device for hive lifting	zvedací zařízení úlů
drone	trubec
drone comb	trubčina
drone laying queen	trubcokladná matka

E	
egg, larva, pupa, adult bee	vajíčko, larva, kukla, dospělec
empty comb	souš
empty combs for wax processing	voští
enemies of bees	škůdci
entrance	česno
European foul brood	hniloba včelího plodu
excitable (restless) sitting on combs	rozbíhavost
F	
feeder	krmítko
feeding	krmení, dodávání zásob
feeding mash	krmná kašička
female Beekeeper	včelařka
filling machine, filling lines	plnicí linka, zařízení
flight board	leták
floroconstancy	florokonzantní
flower honey, blossom honey	med květový
forage (foraging bee), scout bee	létavka, průzkumnice
formic (oxalic) acid vaporizer	odpařovač kyseliny mravenčí (šťavelové)
foundation	mezistěna
frame	rámek
frame grip tool	kleště na rámky
frame size	rámková míra
frame spacer	mezerník
fumigation	fumigace

G	
glands - wax, mandibular, pharyngeal, fragrant	žlázy - voskotvorné, kusadlové, hltanové, vonné...
grafting larva	přelarování
grafting needle	přelarovací lžička
granulated honey	med zkrystalizovaný
greather wax moth	zavíječ voskový
growing, spring growing	rozvoj, jarní rozvoj
H	
heating chamber	tepelná komora, termokomora, termobox
hexagonal cell, comb cell	buňka šestiboká, buňka plástu
hive	úl
hive bee, young bee, nurse bee, guard bee	úlová včela, mladuška, krmička, strážkyně
hive pad	podložka
hive tool	rozpěrák
hiving ramp	náběh
honey	med
honey bee	včela medonosná (<i>Apis mellifera</i> L. 1758)
honey comb	medný plást
honey container	nádoba na med
honey creamers, creaming device	pastovací zařízení, hranol...
honey extraction	vytáčení medu
Honey Extraction Line	linka na vytáčení medu
honey extractor	medomet
honey flow, flow	snůška
honey granulation	krystalizace medu
honey harvest	medobraní

honey chamber	medná komora
honey liquefier	ztekucovač medu
honey strainer	cedník na med
honeydew honey	med medovicový
honeydew, honeydew flow	medovice, medovicová snůška
horizontal hive	ležan
hungry bee swarm	hladový roj
hydroxymethylfurfuraldehyde	hydroxymethylfurfural (5 - HMF)
I	
insemination	inseminace
instinct - reproductive, foraging, building, nursing, cleaning, defensive	puď - rozmnožovací, shromažďovací, stavební, pečovatelský, čistící
J	
Jenters frame	Jenterův rámeček
L	
laying worker	trubčice
lid, hive cover	víko
light brown comb	žemlový plást
log hive	klát
M	
mated queen	oplozená matka
mating hive	oplodňáček
mead, honey wine	medovina
medicament	léčivo
melezitose honey	med meleicitózní
migratory beekeeping	kočování
migratory trailer for bees	kočovný vůz

monofloral honey	med druhový
mother colony	vyrojené včelstvo (mateřák)
N	
nectar yield	nektarodárnost
nosema disease	nosematóza
nucleus	oddělek
nucleus hive	plemenáč
nurse colony	chovné včelstvo
O	
open queen cell	otevřený matečník
overwintering bee colony	vyzimované včelstvo
P	
phenologic calender	fenologický kalendář
phenologic phases	fenologické fáze
pollen	pyl
pollen baskets	pylové košíčky
pollen comb	pylový plást
pollen loads	pylové rousky
pollen trap	pylocht
pollen yield	pylodárnost
pollination, pollination activity	opylování, opylovací činnost
propolis	propolis
protective clothing and tools	ochranné pomůcky
Q	
queen	matka
queen cell	matečník
queen cell cup	matečnickové misky

queen cells on the rearing frames	chovná série
queen excluder	mateří mřížka
queen isolator	izolátor
queen rearing	chov matek
queen supersedure	tichá výměna
queenless colony	bezmatečné včelstvo
queenless colony	osiřelé včelstvo
R	
refractometer	refraktometr
removing of the bees	odvčelení
royal jelly	mateří kašička
royal jelly lyophilization	lyofilizace mateří kašičky
S	
scattered brood, spotty brood pattern	mezerovitost
scouting and robbing	slídovitost a loupež
screened hive bottom	zasítované dno
second swarm, after-swarm, subsequent swarm	poroj, zpěvavý roj
section	sekce
shelter with hives	včelník
site of the colonies	stanoviště včelstev
skep	košnice
solar wax extractor	sluneční tavidlo
spreading of the colonies	rozšiřování včelstev
sprinkler	mlhovka
start of phenological phases	začátky fenofází (= fenologických fází)
starter hive (cell starter)	sádka (= startér)

steam wax extractor	pařák na vosk
stimulative feeding	podněcování
sting	žihadlo
stone brood	zkamenění plodu
stores	zásoby
sugar candy	medocukrové těsto
super, honey chamber	medník
swarm	roj
swarm box	roják
swarm catcher	rojochyt
swarm indicator	indikátor rojení
swarm mood	rojová nálada
swarm queen cell, emergency queen cell, requeening cell, artificial queen cell	matečník rojový, nouzový, z tiché výměny, umělý
swarming	rojení

T

top bar, bottom bar, sidebar	loučka, horní, dolní...
top feeder, jar feeder, frame feeder	krmítko strůpkové, prosakovací, kapsové

U

uncapping fork	odvíčkovací vidlička
uncapping machine	odvíčkovací zařízení
uncapping plate	odvíčkovací táč
unfinished comb	nedostavěný plást
uniting colonies	spojování včelstev
upper entrance	očko

V

varroa treatment	tlumení varroózy včel
varroasis	varroóza
virgin comb	panenský plást (panenská souš)
virgin queen	neoplozená matka

W

warming up material	uteplivka
wild comb	divočina
wild honeycombs	strdí
winter cluster	zimní chomáč
wire stretcher	napínač drátků
worker bee, worker	dělnice
worker combs	dělničina

A

Abdeckungsgefäß (n)	odvíčkovací táč
Abfüllkübel (m), Abfülleimer (m)	stáček nádoba
Ableger (m)	oddělek
Ablegerkasten (m)	plemenáč
Abspergitter (n)	mateří mřížka
Abstandsbügel (m)	mezerník
Acarapidose (f)	roztocíková nákaza - akarapidóza
Aerosolbehandlung (f)	ošetření aerosolem
Aerosolgenerator (m)	aerosolový vyvíječ
akute Paralyse (f)	akutní paralýza
Ameisensäure Verdunster, A. (Oxalsäure) Dispenser (m)	odpařovač kyseliny mravenčí (šťavelové)
Anbrüter (n), Starter (n)	sádka (= startér)
Anfänge der phänologischen Phasen	začátky fenofází (= fenologických fází)
anstreichen des verdeckelten Brut	nátěr zavíčkovaného plodu
Arbeiterinnenwaben (f, p)	dělničina
Arbeitsbiene, Arbeiterin (f)	dělnice
Aufwärmmaterial (n)	uteplivka

B

Baurähmchen (n)	stavební rámeček
Begasung (f)	fumigace
begattete Königin (f)	oplozená matka
Begattungskästchen (n)	oplodňáček
Bekämpfung der Bienenkrankheiten (f)	ošetření proti chorobám včel
Bestäubung, Bestäubungsaktivität (f)	opylování, opylovací činnost
Beutebaum (m)	brť

Bien (m), Bienenvolk (n)	včelstvo
Biene, Bienen (f)	včela, včely
Bienenbeute System (m)	úlová sestava
Bienenbrot (n)	včelí chléb
Bienenbürste (f)	smetáček
Bienenfeinde (m, pl)	škůdci
Bienenflucht (f)	výkluz
Bienengift (n)	včelí jed
Bienenhandschuhe (pl, m)	včelařské rukavice
Bienenhaus (n)	včelín
Bienenhut (m)	včelařský klobouk (včelařská kukla)
Bienenkorb (m)	košnice
Bienenkrankheiten (f), Infektionen (f)	nemoci, nákazy, infekce
Bienenlaus (f)	včelomorka
Bienenpollen (in Pollenhöschen), perga - Bienenbrot	rouskovaný pyl, plástový pyl - perga
Bienenrassen (f)	plemena včel
Bienenraucher (m)	kuřák
Bienenstand (m)	včelnice
Bienenstock (m), Beute (f)	úl
Bienenstockanhebevorrichtung (f)	zvedací zařízení úlu
Bienenvölkerstandort (m)	stanoviště včelstev
Bienenvölkervereinigung (f)	spojování včelstev
Bienenwaage (f)	úlová váha
Bienenwachs (n)	včelí vosk
Bienenweide (f)	včelí pastva
Bienenzucht (f)	včelařství - nauka, obor

Blumenstetigkeit (f)	florokonstantní
Blütenhonig (m)	med květový
Bodenbrett (n)	dno
bösartige Faulbrut (f)	mor včelího plodu
Brutaufzucht (f)	plodování
Brutprobe (f)	plodová zkouška
Brutraum (m)	plodiště
Brutwabe (f)	plodový plást

C

Cubitalindex (m)	loketní index
------------------	---------------

D

Dampfwachsschmelzer (m)	pařák na vosk
Deckel (m)	víko
Deckel (m), geschlossene Königinzellen (f,pl)	víčka, zavíčkovaný matečník
Dekantierungssiebkanne (f), Honigkübel mit dem Siebssystem (m)	dekantační a filtrační nádoba na med
Drähtespanner (m)	napínač drátků
Drohn (m), Drohne (f)	trubec
drohnenbrütige Königin (f)	trubcokladná matka
Drohnenwaben (f, p)	trubčina
Drüsen - Wachs-, Mandibel-, Futtersaft-, Nassanoff-	žlázy - voskotvorné, kusadlové, hltanové, vonné...
Dunkelwabe (f)	tmavý plást

E

Ei, Larve, Puppe, erwachsene Biene (f)	vajíčko, larva, kukla, dospělec
eierlegende Arbeiterin (f)	trubčice
Einlaufenbrett (n)	náběh

Einlegeplatte (f)	podložka
Entdeckelungsgabel (f)	odvíčkovácí vidlička
Entdeckelungsmaschine (f)	odvíčkovácí zařízení
Entfernen der Bienen (n)	odvčelení
Entwicklung (f), Frühjahrsentwicklung (f)	rozvoj, jarní rozvoj
Entwicklungsstadien (f)	vývojová stádia
Erweitern der Bienenvölker	rozšiřování včelstev

F

Farbe (f) für Königinnen	barva na matky
Flugbiene (Sammelbiene) (f), Späher-Biene (f)	létavka, průzkumnice
Flugbrett (n)	leták
Flugling (m), (Fegling(m) = odstavené včelstvo)	přeléták
Flugloch (n)	česno
Freibau, Wildbau (m)	divočina
Freistand (m)	včelník
Futteraparat (m)	krmítko
Futtermaische (f)	krmná kašička
Futtertrog (m), Futterzarge (f), Durchsickerungsfütterer, Taschenfütterer (m)	krmítko strůpkové, prosakovací, kapsové
Fütterung, Hauptfütterung (f)	krmení, dodávání zásob

G

Gemüll (n)	měl
Gitterboden (m)	zasíťované dno
grosse Wachsmotte (f)	zavíječ voskový
gutartige Faulbrut	hniloba včelího plodu

H	
Heilmittel (n)	léčivo
hellbraune Wabe (f)	žemlový plást
hexagonale Zelle, Wabenzelle (f)	buňka šestiboká, buňka plástu
Hochzargensystem, Flachzargensystem, kombinierte System (m)	úlový systém nízkonástavkový, vysokorámkový, kombinovaný
Honig (m)	med
Honig feincremig (m)	med pastovaný
Honigabfüllmaschine (f), Abfülllinien	plnicí linka, zařízení
Honigbiene (f)	včela medonosná (Apis mellifera L. 1758)
Honigeimer (m), Honigbehälter (m)	nádoba na med
Honigernte (f)	medobraní
Honigkammer (f)	medná komora
Honigraum (m)	medník
Honigrührgerät (n), Dreikantrührer (m)	pastovací zařízení, hranol...
Honigschleuder (f)	medomet
Honigschleuderlinie (f)	linka na vytáčení medu
Honigschleuderung (f)	vytáčení medu
Honigsieb (n)	cedník na med
Honigtai (f), Honigtauracht (f)	medovice, medovicová snůška
Honigtaiuhonig (m), Taiuhonig (m)	med medovicový
Honigverflüssiger (m)	ztekucovač medu
Honigwabe (f)	medný plást
Horizontalbeute (f)	ležan
Hungerschwarm (m)	hladový roj
Hydroxymethylfurfural (m)	hydroxymethylfurfural (5 - HMF)

I

Imker (m), Bienenzüchter (m)	včelař
------------------------------	--------

Imkerin (f)	včelařka
Imkerzirkel für jugendliche (m)	včelařský kroužek mládeže
Insemination (n)	inseminace
instinkt - Vermehrunginstinkt, Sammelinstinkt, Bauinstinkt, Pflegeinstinkt, Reinigungsinstinkt, Verteidigunginstinkt (m)	puď - rozmnožovací, shromažďovací, stavební, pečovatelský, čistící
Isolator der Bienenkönigin (m)	izolátor

J

Jentersrahmchen (n)	Jenterův rámeček
---------------------	------------------

K

Käfig (m)	klíčka
Kalkbrut (f)	zvápenatění plodu
kandierter Honig, kristallisierter Honig (m)	med zkrystalizovaný
kehren der Bienen	ometání
Kehrschwarm (m), Kunstschwarm (m)	smetenec
Kerzen aus dem Bienenwachs - Gießkerzen, Rollkerzen	vosková svíčka - litá, stáčená
Klarstellung (f) des Honigs	čeření medu
Klotzbeute (f)	klát
Königin (f), Weisel (m)	matka
Kristallisierung (f)	krystalizace medu

L

leere Wabe (f)	souš
leere Waben für Wachsrmelzen	voští
Leiste mit den Königinzellen (f)	série

lückenhaftes Brut	mezerovitost
Lyophilisierung der Weiselfuttersaft (Gellée royale)	lyofilizace mateří kašičky
M	
Met (m), Honigwein (m)	medovina
Mischhonig (m)	med smíšený
Mittelwand (f)	mezistěna
Mittelwandpresse (f)	lis na mezistěny
Muttervolk (n)	vyrojené včelstvo (mateřák)
N	
Nachschwarm, Afterschwarm (m)	poroj, zpěvavý roj
Nektarergiebigkeit (f)	nektarodámnost
nichtaufbauende Wabe	nedostavěný plást
Nosematose (f)	nosematóza
O	
oberes Flugloch (n)	očko
offene Weiselzelle (f)	otevřený matečník
P	
Pflegevolk (n)	chovné včelstvo
phänologische Phasen	fenologické fáze
phänologischer Kalender	fenologický kalendář
Pollen (m), Blütenstaub (m)	pyl
Pollenergiebigkeit (f)	pylodámnost
Pollenfalle (f)	pylochyt
Pollenhöschen (n, pl)	pylové rousky
Pollenkörbchen (pl)	pylové košíčky

Pollenwabe (f)	pylový plást
Propolis (f), Kittharz (m)	propolis
R	
Rähmchen (n)	rámek
Rähmchengroße (f)	rámková míra
Raum des Unterbodens (m)	podmet
Refraktometer (n)	refraktometr
Reizfütterung (f)	podněcování
S	
Sektion (f)	sekce
Schutzmittel (n)	ochranné pomůcky
Schwarm (m)	roj
Schwarmfänger (m)	rojochyt
Schwarmkasten (m)	roják
Schwarmstimmung (f)	rojová nálada
Schwärmung (f)	rojení
Schwarmweiser (m).	indikátor rojení
Schwarmzelle, Nachschaffungszelle, Nachziehzelle	matečník rojový, nouzový, z tiché výměny, umělý
Sonnenwachsschmelzer (m)	sluneční tavidlo
Sortenhonig (m)	med druhový
Späherei und Räubern	slídivost a loupež
Stachel (m)	žihadlo
Stärke (f) eines Bienenvolkes	síla včelstva
Stechlustigkeit (f)	bodavost
Steinbrut (f)	zkamenění plodu
stille Umweiselung (f)	tichá výměna

Stockbiene, Jungbiene, Ammenbiene, Wachtbiene (f)	úlová včela, mladuška, krmička, strážkyně
Stockmeisel (m)	rozpěrák
T	
Tracht (f)	snůška
Trichter	smyk
Tschechischer Honig	Český med
U	
überwintertes Bienenvolk	vyzimované včelstvo
Umlarven (n)	přelarvování
Umlarvlöffel (m)	přelarvovací lžička
unbebrütete (helle) Wabe	panenský plást (panenská souš)
unbegattete Königin	neoplozená matka
unruhige Wabensitz (m)	rozbíhavost
untere Leiste, obere Leiste, Seitenleiste (f)	loučka, horní, dolní...
V	
Varroabehandlung (f)	tlumení varroózy včel
Varroatose (f)	varroóza
Vorräte (m, pl)	zásoby
W	
Wabe (f)	plást
Wabenabstand (m)	včelí mezera
Wabenbaubariere im Bodenbrett	stavební zábrana
Wabendrähtchen (n)	včelařský drátek
Wabenheber (m), Wabenzange (f)	kleště na rámky
Wabenschutz (m)	ochrana plástů
Wanderanhänger für Bienenvölker (m)	kočovní vůz

Wanderung mit Bienenvölker (f)	kočování
Wärmekammer (f), Honigauftauschrank (m)	tepelná komora, termokomora, termobox
Wasserstäuber (m)	mlhovka
Weiselfuttersaft (n)	mateří kašička
weiselloses Volk (n)	bezmatečné včelstvo
weiselloses Volk (n)	osiřelé včelstvo
Weiselnapfchen (n)	matečníkové misky
Weiselzelle (f), Königinnenzelle (f)	matečník
Weiselzellen auf dem Zuchtrahmen	chovná série
Weiselzucht (f), Königinnenzucht	chov matek
Wildbau mit Honig	strdí
Wintertraube (f)	zimní chomáč
Z	
Zarge (f)	nástavek
Zeichenplättchen für Weisel	značky na matky
Zementhonig, Melezitose-Honig (m)	med melecitózni
Zuckerteig (m)	medocukrové těsto
Zuchtvolk (n)	plemenné včelstvo

Naučné středisko ekologické výchovy Kladno-Čabárna, o.p.s.

Posláním organizace je environmentální výchova, vzdělávání a osvěta, vedoucí k zachování biologické rozmanitosti a zdravého životního prostředí na Kladensku.

Z naší činnosti

- Tvorba a realizace ekologických výukových programů
- Realizace zájmových kroužků – přírodovědné, včelařské, farmářský
- Pořádání vzdělávacích programů pro odbornou veřejnost v oblasti EVVO, permakultury, ekologicky šetrného zemědělství, záchranných stanic a včelařství
- Ekoporadenství, poskytování informací o životním prostředí, udržitelném rozvoji a ochraně přírody a krajiny.
- Tvorba a distribuce odborných materiálů a pomůcek
- Příprava a realizace projektů vedoucích k zachování biologické rozmanitosti na Kladensku.
- Tvorba, rekonstrukce a údržba naučných stezek na území své působnosti.
- Aktivní spolupráce v národní síti středisek ekologické výchovy Pavučina.
- Zajišťování osvětových programů pro veřejnou a státní správu, podnikatelskou sféru a širokou veřejnost.
- Péče o medvědy v kladenském medvědáriu a zvířata v zookoutku.
- Součinnost se Záchranou stanic pro živočichy z volné přírody Aves.
- Správa a provoz areálu Centra ekologické výchovy Kladno-Čabárna

V rámci včelařství nabízíme

- Výukové pomůcky (pexeso a pomůcka Včelí svět a Ze života včel, včetně magnetického provedení, fenologický kalendář, botanické klíče, fotorámky, didaktické fotorámky, včelařský ilustrovaný výkladový slovník)
- Kroužky pro děti i dospělé (paralelní kurz včelařství)
- Přednášky a osvětové akce
- Poradenství
- Výukový program – metodiku i realizaci
- Návštěvu naučné stezky Příroda člověku, člověk přírodě

Centrum
ekologické výchovy
Kladno-Čabárna
273 41 Brandýsek – Olšany 220
Dana Belušová – tel.: +420 607 190 631
Luděk Hora - tel.: +420 605 074 610
e-mail: nesv.kladno@seznam.cz
www.nsev-kladno.cz

PŘÍRODA ČLOVĚKU, ČLOVĚK PŘÍRODĚ
Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska.

Agroenvironmentální vzdělávací
centrum – včelařský areál Mája

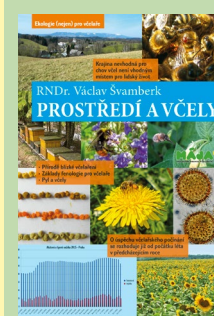
Dokumentární včelařské filmy

Přednášky, kurzy, semináře

MÁJA^R
SPOLEK PRO ROZVOJ VČELAŘSTVÍ

Odborné publikace

Maja Bee Fest

WWW.MAJABEE.CZ

„Rychlá výměna informací je klíčem k rozvoji společnosti a zejména jejích hospodářských oborů včelařství nevyjímaje.“

Autor slovníku RNDr. Václav Švamberg je absolventem Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Ústřední včelařské školy, má 40 let včelařských zkušeností, 29 let působil v komisi pro práci s mládeží Českého svazu včelařů, kterou více než 20 let vedl, přes 20 let je členem redakční rady časopisu Včelařství, od roku 2016 je jejím předsedou. Je učitelem včelařství, autorem a lektorem řady publikací s agroenvironmentální tematikou. K jeho dílům patří knihy Prostředí a včely, Včelí pastva, Tajemný svět včel a další. Je předsedou Spolku pro rozvoj včelařství MÁJA.

MÁJA[®]
SPOLEK PRO ROZVOJ VČELAŘSTVÍ

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska

RNDr. Václav Švamberg Včelařský výkladový slovník

Vydal Spolek pro rozvoj včelařství MÁJA ve spolupráci s NSEV Kladno - Čabárna o. p. s. v roce 2016.
www.nsev-kladno.cz, www.majabee.cz

© Spolek pro rozvoj včelařství MÁJA
Všechna práva vyhrazena. Žádná část obsahu tohoto nosiče nesmí být bez písemného svolení vlastníka autorských práv rozmnožována, uložena ve vyhledávacím systému ani přenášena v jakékoli formě nebo jakýmkoliv elektronickými, mechanickými, fotografickými či záznamovými prostředky.

Autoři obrazové části: Václav Švamberg, Radka Ingrová, Dalibor Titěra, Dana Belušová, Martin Kamler, Jindřich Meduna, Včelpo, Apimed

Redakční příprava, grafické zpracování, předtisková příprava a tisk
NVT Repro s. r. o., e-mail: ingr@nvtr.cz, tel. 603 551 664.